

מראי מקומות - חולין קל"ג

לכל שהוא כהן". וביאר הדרך **אמונה** (בבאור הלכה שם), דמשמע מתוס' דאפי' היכא שלא היו רבים בבית המטבחים, מ"מ לא הי' נוטל, כדי שלא ליטול ממה שצריך יותר ממנו, ורק בעיו"כ, דרבים מתאספים, אז יש לחוש שיאמרו שאינו כהן. ויתכן דגם אם הי' מקרה דרבים מתאספים ביום אחר, דגם בזה יהי' אביי צריך אז ליטול מתנות. אבל להרמב"ם כל האיסור הוא דוקא היכא דרבים מתאספים שם, דאז הצנועים מושכין ידיהם והגרגרנים נוטלים. ואז, היכא דכהן צנוע הוא, ואין מכירין אותו, אז מותר אף במקום רבים ליטול. אבל במקום שאין רבים מתאספים שם, משמע מדברי הרמב"ם דכל כהן מותר לו ליקח, וע"ש מש"כ דאולי יש לדחות בדעת הרמב"ם.

(ג) **ואע"ג דלא אתי לידי', במכרי כהונה ולוי'-** ויש לעי', איך יכול לזכות מתנה לאחר, הרי עדיין לא הגיע לידו. וכ' **רש"י בגיטין (ל.)**, דכיון דשאר כהנים יודעים דלכהן זה יתן הישראל מתנותיו, אסחו דעתייהו מן המתנות, והו"ל כאילו המתנות כבר הגיעו לידו. וביאר **הדבר אברהם** (א', א', ענף ו', ד"ה ולענין) דבאמת הוי תרומה ומעשרות ממון של כהנים ולויים, וא"כ, כיון דשאר הכהנים ולויים אסחו דעתייהו מינה, ממילא נשאר בזכות כהן זה המכיר, ונעשה שלו במיוחד. וע"ע **בתוס' בב"ב (קכג:)**, שכ' דמה דמכירי כהונה הוי מוחזק בה, היינו משום דהו"ל מתנה מועטת, ואסור לישראל לחזור בה. ואע"פ שאם חוזר בו מהני, מ"מ כל זמן שלא חזר בו, הרי הכהן מוחזק בו (וע"ע **ברשב"ם** שם דפי' באו"א). וע"ע **בריטב"א בגיטין** שם דפי' דמה דמכירי כהונה זוכה בהמתנות אינו מן הדין, אלא דרבנן זיכה להו משום תקנה.

(ד) **במכרי כהונה ולוי'- העיר החזון איש (יו"ד ז')** (א', ד'), לכאוי' מה שצריך לדין מכרי כהונה הוא משום דאי לאו הכי, לא קיים ישראל מצות נתינה. וק', הלא יכול לזכות בשביל הכהן וליהדר ולזכות מיני' דכהן. ותי' דא"כ הו"ל ממון דכהן, ואי"ז נאות לצורבא מרבנן

(א) **האי כהנא דחטיף מתנתא, חבובי קא מחבב מצוה וכו'-** העיר הר"ן (מה: בדפיו), מהו השאלה, הרי איכא לבעלים טובת הנאה, וא"כ ודאי לא שפיר עביד. ותי' דמשמע דדוקא כשהבעלים נתן לו המתנות אח"כ ברצון, דאי לא, ודאי לא הי' מספקא להו, דהא טובת הנאה לבעלים הוא. וע"ע **בתוס' בב"מ (דף ו')** בסוגיא דתקפו כהן, דהק' תוס' למה אין מוציאין אותו מידו, הרי יש לבעלים טוה"נ ליתן לכל מי שירצו, אפי' את"ל דבכור הוא. ותי' דמיירי במכירי כהונה, א"נ אין הבעלים יכולים לתבוע מהכהן החוטף אלא דמי טובת הנאה, אבל אינו יכול לתפוס עצם המתנה. וכ' תוס' דאין להוכיח דהכהן פטור מתשלומין מהא דאמרי' דבן לוי דחטף מתנתא פריצותא היא, דמשמע דפטור מלשלם, דשמא מיירי כשאכלו, ופטור משום דהמזיק מתנות כהונה פטור מלשלם, כדלעיל. וע' **בקהלות יעקב (מ')** שתמה על דברי תוס', מאי ענין המזיק מתנות כהונה לזה, הרי זהו משום דהוי ממון שאין להן תובעין, וכאן הרי הבעלים של הטוה"נ מבורר, ואף ללשון דלמדים מ"זה", זהו רק זכות הכהן בהמתנות, שאינו יכול לתבוע, אבל אם מיירי שהבעלים יכולים לתבוע המתנות מחמת הטוה"נ שלו, א"כ איך למדים זה מקרא. ע"ש שהאריך בזה, ואכ"מ, אבל עכ"פ יצא מדברי תוס' דלא כהר"ן, דלפי הר"ן מיירי סוגיין דחזר ולקחו מרצון הבעלים, ואולי אה"נ, אף אם הי' אוכלין הכהן (והבעלים לא חזר ונתנם לו ברצון) יהי' חייב לשלם להבעלים.

(ב) **משקל נמי לא שקילנא, לבר ממעלי יומא דכפורי- פי' תוס',** לא הי' נוטל כדי שלא נקרא גרגרן, ולא יגזול ממי שצריך יותר ממנו, אע"ג שגם הוא לא הי' עשיר. ובעיו"כ שאני, שיו"ט הוא, ומתנו מרובות, וכהנים רבים מתאספין שם, ואילו לא הי' נוטל, היו אומרים שאינו כהן. ולשון **הרמב"ם** (בכורים ט', כ"ב) הוא "ובזמן שהם רבים בבית המטבחים, הצנועים מושכין ידיהם, והגרגרנים נוטלין, ואם הי' צנוע, ואין מכירין אותו שהוא כהן, ה"ז נוטל כדי שיודע

הכהנים שראויין לאכול בשר נמצאין בירושלים, דבשר קדשים מותר רק בירושלים, וא"כ מונין גם עורות קדשים בין המתנות שהם בירושלים.

לקבל מתנות או צדקה, וגם אם כבר נתן חומש, אין לו לבזבזו. אבל הכא, לענין מכרי כהונה, הרי קיים מצות נתינה ע"י נתינתו להצורבא מרבנן, אבל מעולם לא הי' באמת ממון כהן, וא"כ אינו צדקה לצורבא מרבנן. וכן בההיא עובדא דרבא לקמן, דלא הי' רבא לזכות בו מיד השמש, אלא הי' רוצה דוקא לזכות בו מיד בעל הבית, שלא יקח צדקה מהשמש.

(ה) **הב"ע דיתיב עכו"ם אמסחתא, דכותה גבי כהן, וכו' - העיר הלב ארי', דלפי אוקימתא זו ע"כ מיירי דהכהן משתתף עם הישראל לשחוט ולמכור הבשר. וא"כ, אפי' אם פשוט ומפורסם דשותף הוא, מה מהני בזה, הרי אמרי' לעיל דכהן טבח חייב במתנות. וכ' דצריכים לומר דמיירי בב' וג' שבתות ראשונות, ובזה שפיר אמרי' דכהן שותף פטור מן המתנות. ואף דאמרי' לעיל דהיכא דקבע אמסחתא דאפי' בב' וג' שבתות הראשונות חייב במתנות, הביא שהפרי חדש כ' לחלק בין קבע מסחתא דהתם, ובין בדיתיב אמסחתא דהכא.**

(ו) **ולוג שמן של מצורע - העיר בחי' ר' ארי' לייב (ב', מ"ג, ד"ה ויוצא), הרי מונה התנא בין מתנות כהונה שיירי מנחות, ולוג שמן של מצורע, ולמה אינו נקרא שיירי לוג שמן של מצורע, הרי אין הכהנים מותרים בו עד לאחר המתן שבע. וכ' דזה ראי' להיסוד שיסד שם, דהשם מתנות כהונה כבר חל בהלוג שמן אף קודם המתן שבע, רק שיש עיכוב שהכהנים אסורים לאוכלו קודם שנותנים המתן שבע, אבל כבר יש בו שם מתנות כהונה מעיקרא, מיד לאחר האשם.**

(ז) **ועורות קדשים - הק' תוס', למה מונה התנא עורות קדשים בהדי הנך דירושלים, הרי עורות קדשים הי' מפשיטין במקדש, וא"כ הו"ל למנותם בהדי הם שהיו במקדש, והניח בקו'. ובגליון הביאו לשון רש"י בב"ק (ק' :), דכ' דבמקדש לא חשיב אלא הנהו דאי נפקי חוץ לקלעים מפסלי ביוצא, ולפ"ז מתיישב קו' תוס'. וע' ברשב"א בב"ק שם שתי' דכיון דהדין הוא דעורות קדשים ניתנים רק לכהנים שהם ראויין לאכילת קדשים, א"כ הרי**